

Samferdsels- og Justis- og beredskapsdepartementet
postmottak@sd.dep.no

06.06.2013

Deres referanse: 12/2062

Vår referanse: 13-333

Høring om datalagring - forslag til regler om kostnadsfordeling, nødrettssituasjoner og taushetsbelagte data

1. Innledning

Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere og frilansere som har journalistikk som hovedyrke. Vi arbeider for å verne om ytringsfriheten, den redaksjonelle uavhengighet og medlemmenes journalistfaglige interesser.

NJ viser til departementenes høringsnotat om utkast til endringer i ekomloven, og vil konsentrere vår uttalelse om forslag til endring i reglene for utlevering av enkelte taushetsbelagte data som ikke er lagringspliktige (punkt 4). **Vi støtter ikke dette forslaget.**

En bestemmelse om at politi- og påtalemyndighet vil kunne få tilgang til PUK-koder og kunderskontoer direkte fra tilbyder uten strafferammekrav og kjennelse fra retten, innebærer en utvidelse av deres myndighetsområde i strid med de klare føringene som ble vedtatt ved gjennomføringen av EUs datalagringsdirektiv i norsk rett, jf. Innst. 275 L (2010-2011) side 9. Med en slik fremtidig lovgivning omgås de to rettssikkerhetsgarantiene som der ble vedtatt skulle legges til grunn for utlevering av trafikkdata: For det første vilkåret om strafferamme som sikrer at innhenting av data bare skal skje i forbindelse med etterforskning av alvorlig kriminalitet. For det andre kravet om at utlevering av slik data kun kan skje gjennom domstolsbehandling.

Konsekvensen av at politi- og påtalemyndighet på denne måten gis mulighet for tilgang til tallkoden for å åpne låst SIM-kort og regnskapsinformasjonen om fakturahistorikk for et abonnement, vil kunne være at muligheten for å kommunisere sporfritt vanskeliggjøres og de vil kunne fange opp kommunikasjon mellom journalister og anonyme kilder. Dermed må dette også kunne betegnes som en omgåelse av den nylig vedtatte lovendringen vedrørende krav om «særlige grunner» for å tillate kommunikasjonskontroll overfor journalister, jf. Prop. 147 L (2012-2013) side 152.

Forslaget setter følgelig kildevernet på prøve. Allerede vissheten om at noen kan lete frem kontakter og bevegelser, kan være nok til at journalisters kilder blir borte og viktige ytringer i samfunnet går tapt, sml. EMD Weber og Saravi-saken fra 2006 (se særlig avsnitt 143). Nye etterforskningsmetoder som kan tørke ut journalistenes informasjonskanaler og true den frie journalistikken, er således et klart brudd på ytringsfrihetsbestemmelsen i Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 10, jf. NOU 2009:15 side 335. NJ viser i den sammenheng til de klare føringene som Europarådets parlamentariske forsamling kom med 25. januar 2011 i punkt 13 om «The protection of journalists' sources». Her heter det at nasjonale lovgivere ved implementeringen av Datalagringsdirektivet i tilstrekkelig grad må sikre og respektere vernet om journalisters anonyme kilder:

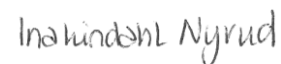
«Referring to the European Union's Directive 2006/24/EC of March 2006 (...) the Assembly insists on the need to ensure that legal provisions enacted by member states when transposing this Directive are consistent with the right of journalists not to disclosure their sources (...)»

Alt i alt oppfyller foreliggende forslag med andre ord etter NJs mening ikke de allerede vedtatte og bindende kravene til implementeringen av Datalagringsdirektivet og vernet om journalisters anonyme kilder.

Med vennlig hilsen
for NORSK JOURNALISTLAG

Thomas Spence
leder

Ina Lindahl Nyrud
advokat